

Československý týdeník - Evropské vydání Tschechoslowakische Wochenzeitung - Europäische Ausgabe

EVROPSKÉ LISTY: Vychází každé pondělí • Vydává a tiskne: Universum
Sokol Publication, Inc. • Vedoucí redaktor: Josef Martínek
Evropský redaktor: Václav Hora • Adresa redakce:
FK, D-6 Frankfurt/M. 70, Postfach 70 0254

EVROPSKÉ LISTY: Erscheint jeden Montag • Herausgeber: Universum
Sokol Publ. Inc. • Chefredakteur: Josef Martínek • Redakteur für
Europa: Václav Hora • Anschrift der Redaktion:
FK, D-6, Frankfurt/M. 70, Postfach 70 0254

GEGRÜNDET 1874 (New Yorkské Listy) • MONTAG den 16. FEBRUAR 1976 • FK, D-6 FRANKFURT/M. 70, POSTFACH 70 0103 • Nr. 7.

Sedm let ve dvojích službách

Ve chvíli, kdy se v Praze tiskne kniha údajného polského kapitána rozvědky Andrzeje Czechowicze "Sedm těžkých let" o době strávené v polské redakci Svobodná Evropa v Mnichově, zaznamenávají pražští rozvědčíci konečně "svůj" úspěch. V lednu 1976 se jim dostává téměř stejného případu — v podobě návratu dosavadního hlasatele rozhlasu Svobodná Evropa Pavla Minaříka z české redakce. I on strávil sedm let v rozhlase, i on je prohlášen za kapitána rozvědky, i on ukazuje na konferenci svůj průkaz RFE. Pražská špiónážní centrála si mne ruce nad nevidaným úspěchem. Už není třeba zárlit na Poláky, kteří zaznamenali v posledních letech návrat několika pracovníků RFE, už nebude nutné zvát Czechowicze či Mieczysława Lacha na přednáškové turné a k vystoupením pro televizi a tisk do Československa. Pražští rozvědčíci si také mohou opravit svou pošramocenou pověst před pozornými očima velkého sovětského bratra a přijít prvně s něčím novým — od tzv. krizových let. Minaříkovo prohlášení přednesené na tiskové konferenci 29. ledna v Klubu novinářů v Praze potvrzuje o den později sovětská tisková agentura. Opakuje zde jeho slova na adresu vlády NSR, proč ještě trpí činnost těchto vysílaců na svém území. Minařík a po něm TASS poukazuje na "hrubé porušování helsinského dokumentu," norem mezinárodního práva, Charty OSN atd.

Kdo je Pavel Minařík? Narozen v roce 1945, pracuje dle vlastních údajů od r. 1964 do 1968 v brněnském rozhlase, hned po sovětské invazi emigruje a od prosince 1968 je zaměstnán jako hlasatel v RFE.

Pavel Minařík má v Mnichově různé osobní problémy, rozvádí se se svou českou manželkou, žení se po druhé se západoněmeckou občankou. Když se Svobodná Evropa rozhoduje k úsporným opatřením, přestože ji byl americkým kongresem zaručen rozpočet v plné výši, je mezi prvními stovkami propuštěných i Minařík. Má odejít k 31. 12. 1975, ale vzhledem k tomu, že právě kandiduje do závodní rady, dochází k odročení, ale po neúspěchu ve volbách má nový termín odchodu: ke konci března 1976. Koncem roku 1975 využívá svého práva na placený návrat do USA a odlétá. Podle vlastních slov chystá se v USA studovat. Naposledy je viděn 7. ledna v americké redakci RFE a pak jeho stopa mizí. Prvně se o něm objevuje zmínka v Rudém právu ve středu 28. ledna, ale ještě bez udání jména. Za dva dny následuje velká tisková konference, ovšem bez účasti západních novinářů, na které se Minařík představuje jako nasazený agent v RFE a kapitán rozvědky. Jeho německá manželka zůstává v Mnichově.

Byl Minařík skutečně nasazeným agentem? Zde se nabízí několik nesrovnalostí. Tak v srpnu 1968 těžko asi někdo v Brně myslel na to, vyslat narychlo právě Minaříka do RFE. Zdá se nám, že tam byly jiné starosti a to i přes tvrzení, že vojenská rozvědka zůstala skálopevná. Byl-li Minařík např. kapitánem před příchodem do brněnského rozhlasu, pak dosáhl rekordu v dějinách čs. armády, stal se jím v 19 letech! Ale i v době příchodu do Mnichova byl stár 23 let, což je věk, kdy jsou v Československu vyřazováni teprve z učilišť poručíci. To samozřejmě nevylučuje jeho pozdější naverbování, nikoliv z přesvědčení, ale z naprosto zistných důvodů i vysvětluje jeho aktivitu např. v Československém poradním sboru, kde ještě při frankfurtském zasedání v listopadu loňského roku přednáší v zastoupení účetní zprávu a nahrává jednání na magnetofon. (Bylo tedy asi také nahráno prohlášení gen. taj. při zahájení zasedání, že asi 25 českých a slovenských krajských časopisů publikovalo činnost tohoto sboru mimo AL/EL. Mají se za to snad AL/EL stydět? Když, jak na jiném místě článku je zachyceno, prozatím každý špión-navrátilce byl členem sboru? Pozn. redakce.)

Jeho tisková konference, narychlo připravená, nenabízí mnoho nového. Československý tisk posledních let přináší v neustálých útocích na RFE i připojenou Liberty přesně stejné citace.

(Pokračování na str. 5)

Komunisté: více svobody!

Stupňující se snahy nejsilnějších komunistických stran ve světě se v poslední době stále více a více domáhají větší nezávislosti na linii — známé všeobecně jako — "moskevská".

Právě minulý týden, sjezd komunistické francouzské strany učinil významný krok, když se zbavil takzvané marxistické doktriny diktatury proletariátu a když strana prostřednictvím generálního tajemníka George Marchaise, kritizovala veřejně politickou persekuci odporců politiky vlády v Sovětském svazu.

V listopadu loňského roku francouzská komunistická strana a strana italských komunistů ve společně podepsaném prohlášení potvrdily, co se jejich zemí týče, pohyblivý politický systém. A také komunistické strany italská, španělská, jugoslávská a rumunská blokuji moskevské plány na uskutečnění mezinárodní komunistické konference, na které má být uzná-

na dominace a nediskutovatelné vedení Moskvy.

Velkou otázkou však stále zůstává, zdali obviňování Moskvy těmito komunistickými stranami a jejich snaha po nápravě, mají skutečně ráz zásadní, anebo zdali se jedná pouze o taktický manévry v rámci generální světové komunistické linie, který má zmást strany socialistické, které, například, hráli tak historickou úlohu v boji o záchranu demokracie v Portugalsku, kde nescházelo mnoho, aby se nejslabší politická strana v zemi — komunistická — této zmocnila.

Tuto verzi eventuální taktiky některých komunistických stran při nesouhlasu s politikou Moskvy podporuje fakt, že v mezinárodním hnutí socialistických stran, které se tak příkladně chovalo v případě Portugalska, se vyskytla v poslední době otázka — spolupracovat, nebo nespolupracovat s Moskvou.

To je dnes stěžejní otázka nejenom pro svobodný svět, ale i pro Moskvu samotnou a odpověď na ni bude zčásti záviset i na jednání Sjezdu sovětské komunistické strany, v těchto dnech právě zahajovaného. Doufejme, že socialistické světové hnutí bude ve střehu.

FIN

"Civilizace" v Angole

Neuvěřitelná, avšak i podle britského ministerského předsedy Harolda Wilsona pravdivá a rozhodně britské, respektive západní účasti na angolských bojích neobyčejně škodící je událost, kdy bylo k smrti odsouzeno a britskými žoldnéry popraveno čtrnáct jejich "kolegů", kteří chtěli všeho nechat a vrátit se do vlasti. Poprava teď' asi urychlí ve Velké Británii zákaz najímání vojáků za žold.

GESTO SMĚREM NA ZÁPAD?

Sovětské úřady začaly nenápadně revidovat emigrační řízení. Rozhodly se snížit úřední poplatky za vycestování a zjednodušit byrokratický postup. Sovětská židovská aktivistka se vyjádřila skepticky k dosud nezveřejněným změnám a považují je jen za gesto vůči Západu.

Neočekávají, že by v důsledku této úpravy došlo k podstatně větší emigraci. Poplatek za vystěhovalecké vízum byl snížen ze 400 na 300 rublů. Sovětský emigrant do Izraele však musí nadále platit dalších 500 rublů za to, že se vzdá sovětského občanství. Moskva požaduje tuto částku proto, že nemá diplomatické styky s Izraelem. Podle doplňku, uzákoněného před měsícem a zveřejněného nyní, nebude muset žadatel, jemuž nebylo dovoleno vycestovat, platit pasové poplatky za další žádosti, které budou zamítnuty. To se asi týká čtyřiceti — rublové poplatku vybíraného nyní s každou žádostí. Zdá se, že Sověty učinily oba tyto ú-

stupky s ohledem na Závěrečný akt helsinské konference o bezpečnosti a spolupráci v Evropě. Ten stanoví, že signatáři "budou v nutných případech snižovat poplatky, vybírané v souvislosti s těmito žádostmi, a tak zajišťovat jejich úměrnou výši"; stanoví také, že "nespokojené žádosti o sjednocení rodin mohou být obnoveny" a že "poplatky budou vybírány pouze v případě uspokojivého vyřízení žádosti". Zmírnění sovětských předpisů o emigraci nelze vskutku přeceňovat. Náměstek sovětského ministra vnitra Boris Šumilin prohlásil ve čtvrtém rozhovoru s agenturou Novosti, že Sověty zjednodušily emigrační řízení, ale dodal, že výjezdní povolení budou nadále odmítána určitým osobám.

Zaznamenejme také sdělení agentury Tass, která citovala tiskového funkcionáře Jevgenije Prokofjeva s tím, že v Sovětském svazu bude letos možno koupit 18 novin z kapitalistických zemí, nimi i

newyorské Times. Prokofjev označil toto rozhodnutí za nový doklad, že Sovětský svaz provádí ustanovení helsinské dohody. Které západní noviny budou v Sovětském svazu na prodej, není dosud známo.

Překvapení v Číně

Všeobecně se čekalo, že následníkem čínského premiéra Čou En-láje bude po jeho smrti bud' Teng Hsiao-ping nebo Chang Chun-chiao, dva přední mužové stranické hierarchie, kteří také Čou En-láje v době jeho nemoci zastupovali. Překvapením proto bylo jmenování Hua Kuofenga, do té doby ministra bezpečnosti, osobnosti rozhodně v zahraničí neznámé, uvnitř pak požívající pověsti člověka tvrdého a bezohledného. Proč právě on, je při známé tajemnosti čínského zákulisí těžko zodpovědět.

O ČESKOSLOVENSKU

Bohuš Záhorský sedmdesátníkem

Člen činohry Národního divadla v Praze Záhorský se dožije v těchto dnech sedmdesáti let. Hereckou dráhu začal na mladých scénách: v Dada i v Moderním studiu s Jiřím Frejkou, s E. F. Burianem v jeho voicebandu, s Jindřichem Honzlem, s V. + W. v Osvobozeném divadle. Pak se vytratil z Prahy na tříletou zkušenou do Brna, vrátil se do Prahy a hrál v Osvobozeném divadle, v Nezavislém, s Janem Škodou dával dohromady Realistické divadlo na Smíchovské a odtud vedla již přímá cesta na scénu ND. B. Z. patří ke staré gardě nezapomenutelných mímů čs. první scény: Zdeňku Štěpánkovi, Janu Pivcovi — Josefu Smolíkovi, Ladislavu Peškovi a dalším. Jeho mou-dře vyzrálé herecké umění uchvacovalo civilností projevu a výbornou dikcí, jeho divadelní, filmové a televizní postavy se vryly hluboko do paměti a prožitku diváka, a zanechaly dojem, který nevybledne ani za dalších deset let, kdy, jak pevně věříme, bude B. Z. oslavovat v plné svěžesti svoje osmdesátiny.

CAH

Barokní sklo do světa

Porcelán se značkou dvou zelených smrčků s korunkou v hodnotě přes 300.000 korun vyexpedovali nedávno do Anglie, Iráku a Norska z nejstarší československé porcelánky v Horním Slavkově na Sokolovsku. Starý barokní reliéfový tvar se tu vyrábí už skoro půl století.

Soud

nad osmi obžalovanými začal v Tachově. Jde o zaměstnance stavebního podniku Pozemní stavby Plzeň, kteří jsou viněni z trestného činu obecného ohrožení, který spáchali zanedbáním povinností vyplývajících z jejich povolání a funkcí, když 13. prosince 1973 došlo k výbuchu plynu na jednom tachovském sídlišti, který si vyžádal padesát lidských životů.

Co je to Monté . . ?

Jde o rybu, která se vytírá v Karibském moři a po tříletém putování přes Atlantický oceán vstupuje do ústí západoevropských řek. ČSSR má o ni zájem: nedávno bylo 150.000 těchto malých úhořů po odlovu letecky dopraveno do Československa pro chov v jihomoravských řekách.

PRIMÁT

Pražské experimentální sídliště v Karlíně na Invalidovně bude mít v nejbližší době jeden primát: po dokončení hotelu Olympik II zde bude stát největší ubytovací komplex v Praze a patrně v celé republice. Spolu s výškovým objektem Olympik I bude zde k dispozici 594 hotelových pokojů. Provozní zařízení v přízemních prostorách je minimální a slouží jen k nejnútnejším účelům: recepce, minikuchyně pro studené minutky, malý bar a místnost, kde mohou hosté snídat. Sto metrů dlouhá pětipodlažní stavba si vyžádala nákladu 50 mil. Kčs.

JEDNOU VĚTOU . . .

Pražští pionýři mají sbírat starý papír pod heslem: odevzdej tolik, kolik váží tvoje učebnice. • Protitanková mina byla nalezena a včas zneškodněna v Rakovníku při úpravě louky. • 160-ti člený soubor baletu Národního divadla v Praze odcestoval na zájezd do severní Itálie. • Sto let oslavil v Budišově u Třebíče rolník František David: vláda mu na jeho žádost přiznala zvýšený důchod. • První samostatná kosmetická provozovna byla v Praze (konečně) otevřena na letité urgence občanek: je v pasáži Hvězda na Václavském náměstí. •

Zlatou desku

japonské gramofonové společnosti Nippon Columbia získala nejúspěšnější československá nahrávka pražského Supraphonu, Smetanova Má vlast, vydaná v roce 1975. Byla vyznamenána nejenom jako jedna z nejprodávanějších desek, ale především jako nejzáslužnější ediční počin v oblasti vážné hudby ze zahraničí v loňském roce.

BAREVNÉ VYSÍLÁNÍ

Každý třetí pořad v roce 1975 byl už v Československu vysílán barevně, podle statistiky, která říká, že proti deseti procentům barevného vysílání v roce 1973 bylo jich v loňském roce už třicet procent. Zlepšila se prý také kvalita vysílání a zdokonaluje se technika. Nedávno bylo otevřeno první stále barevné studio, které umožní postupně přechod na barvu i v televizním zpravodajství. Barevné pořady lze sledovat už na pětasedmdesáti procentech území republiky, na nichž bydlí 85 procent všeho byvatelstva.

NEJLEPŠÍ REKLAMA . . .

Pražské sdělovací prostředky se před nějakou dobou pohoršovaly nad relací švédské televize o Československu. To klání pražským propagandistům teď vyneslo, že relaci zakoupily i jiné západoevropské televizní stanice. Bezí nimi holandská. Osou relace, kterou nyní vysílala holandská televize, byly záběry pořízené v Československu

KUNDERA VE FRANCII

Pařížský deník Le Monde přinesl rozhovor s českým spisovatelem Milanem Kunderou, který dostal od československých úřadů povolení k dvouletému pobytu ve Francii, kde přednáší literaturu na universitě v Rennes v Bretani. Interview vyšlo zároveň s překladem nové Kunderovy knihy "Valčík na rozloučenou", knihy, která byla zatím publikována jen ve francouzštině. Na otázku po osudu svých dřívějších knih, které byly v Československu nejdříve chváleny a pak zavrženy, Kundera odpověděl: "Literatura, která slouží nějaké politické linii, je literatura v nejhorším slova smyslu konformistická."

A konkrétně pak dodal, že jeho román "Žert" vyšel v roce 1967 a byl kritikou všeobecně chválen, přestože to ještě bylo v dobách režimu Antonína Novotného. Změna oficiálního postoje k oné knize vyplynula ze změny politické linie. Milan Kundera dále řekl: "Tak zásadně rozdílná hodnocení by nebyla možná, kdyby moje kniha nebyla do jisté míry dvojsmyslná. Ale dvojsmyslnost je základní hodnota každého románu. Neznám žádné románové dílo, které se bezpodmínečně podřídí politickým postojům. Nepublikovat ve své zemi je kruté, ale užitečné poučení; dnes je každé dílo, které není tak dobré, aby se stalo součástí světové literatury, k ničemu". Za jeden z cílů svého románu označil Kundera útok proti systému přežitku. "Navykli jsme si — řekl — dělat za všechno odpovědné režimy. To nám pomáhá odvrátit pozornost od faktu, že tyto režimy pouze uvádějí do pohybu mechanismy, které v nás už existují. Úkolem románu není vyvracet politická fakta, ale udělat skandál v obecnějším antropologickém smyslu."

svědskými televizními novináři, ale byly ještě doplněny záběry norské televize a snímky z holnadských archívů. Líčení dnešních československých poměrů na holnadské obrazovce začalo velmi symbolicky: až mystickým zmizením Palachových ostatků a jeho původního hrobu. Komentátor k tomu řekl: "Muselo zmizet všechno, co by připomínalo tohoto mladého mučedníka pražského jara." Další snímky vedly diváky na projížďku pražskými ulicemi. Reportéři hovořili s lidmi, které namátkou potkávali a kteří s nimi byli ochotni mluvit. To co ti lidé říkali a jak to říkali, bylo snad nejlepší ilustrací onoho zjevu, který se v oficiální mluvě opisuje slovem — normalizace. Reportáž dále hovořila o politických věznicích v dnešním Československu a svůj komentář dokumentovala doklady, které k této věci opatřila organizace Amnesty International. Zvláště byly zdůrazněny případy muže, který se kdysi postaral o Husákovu rehabilitaci, dr. Milana Hübla, a studentského vůdce Jiřího Müllera. Poté defilovaly po obrazovce titulky desítek zakázaných knih a seznam jmen spisovatelů, kteří v současné době nesmějí nic zveřejňovat. Nejpointavější částí reportáže byl samozřejmě rozhovor s

bývalým ministrem zahraničí dr. Jiřím Hájkem a dr. Mlynářem. Z tohoto rozhovoru utkvěla hlavně tahle slova —: "Naše společnost je nemocná a příčinou je násilně přerušená demokratizace."

Dnes už nikdo z nás nedostane obyčejného občana k nějaké veřejné aktivitě. Prostý člověk se izoloval ve svém soukromí. Může si víc koupit, ano, může si o něco víc dovolit, může mít třeba chatu nebo auto, ale jen za před-

NA LEPŠÍ K VAŠATOVÍ

pokladu, že bude mlčet a nevšímat si veřejného života a způsobu, jak se mu vládne. Je to taková nezdravá smlouva mezi občanem a státem a ta je jakousi zárukou dnešního klidu."

Televizní reportáž byla uzavřena záběry Masarykovy hrobu v Lánech, který je stále ještě hojně navštěvován, a dost drastickými záběry z vpádu vojsk pěti zemí Varšavského paktu do Československa v roce 1968. Holnadský tisk tuto reportáž příštího dne velmi živě a naprosto pozitivně komentoval.

Evropské zastoupení EL (pro redakční věci): EL-Evropské listy, Postfach 70 0103, D-6000 Frankfurt/M. 70.

Evropská administrace a expedice: Galerie Krause, Tumbelenstr. 37, CH-8330 Pfäffikon ZH.

Způsoby placení:

V NĚMECKU:

• bankovním převodem na adresu EL, Evropské listy Postfach 70 0103, Název banky: Commerzbank, D-6000 Gräfsstr. 85, Frankfurt/M. 90. Číslo konta: 64 00 220 — Směrovací číslo banky: 500 400

• zelenou složenkou (Zahlkarte), kterou si můžete ve Frankfurtu vyžádat nebo obdržít čistou na každém pošt. úřadě v NSR. — Název konta: EL-Evropské listy — Postscheckamt Frankfurt/M. — Číslo pošt. šekového konta: 3281 90-608

• V Německu (ale také z ciziny do Německa) můžete platit červenou (nebo žlutou) poštovní poukázkou na adresu EL, Postfach 70 0103, D-6000 Frankfurt/M. 70. V tomto případě připsíte na složenku výše uvedenou postscheckkonto, tedy: 3281 90-608, Postscheckamt Frankfurt/M.

Prosíme čtenáře v cizině, kteří platí do NSR, aby dávali tomuto poslednímu způsobu přednost, neboť nám ušetří vysoké bankovní poplatky.

VE ŠVÝCARSKU:

• Převodem z banky na Schweizerischer Bankverein, Fil Obestrass, 8033 Zürich s poznámkou "z. G. Americké listy P5622 "890".

Roční předplatné na 52 čísel (od r. 1976): v Německu DM 46, —, pololetně DM 23, —, čtvrtletně DM 11,50. Ve Švýcarsku Sfr. 50,00, pololetně Sfr. 25,00, čtvrtletně Sfr. 13,00. V jiných zemích v příslušném přepočtu. —

Nezapomeňte hlásit každou změnu adresy. — Ukázková čísla zdarma.

ZAJÍMATE SE O DENÍ V ČESKOSLOVENSKU?

ZAJÍMÁ VÁS, CO SE DĚJE VE SVĚTĚ?

Čtete anglické, německé, francouzské nebo jiné cizojazyčné časopisy. Zjistíte, že doba, kdy věnovaly hodně místa Československu, pomalu, ale jistě mizí. Je to škoda. Ta malá země v srdci Evropy nejenže byla, ale stále je bolavým místem světa a jeho svědomí. Podrobné informace o událostech v Československu z hlediska rámce mezinárodního dění, informace, lecky unikátní, které v žádném jiném tisku nenajdete, přináší pravidelně náš týdeník. Nemá-li vám osud bývalé vlasti lhostejný, stanete se čtenářem Amerických Listů.

Zde odstříhnete a zašlete na adresu

EVROPSKÉ LISTY,

Galerie Krause, Tumbelenstr. 37, CH-8330 Pfäffikon ZH. Přikládají se za odběratele EL a předplatné zaplatím celoročně, pololetně, čtvrtletně. (Nehodící se škrtněte). Roční předpl. Sfr. 50,00, pololetní Sfr. 25,00, čtvrtlet. Sfr. 13,00 nebo přepočten v jiné měně. Platit lze pošt. složenkou nebo šekem.

Jméno
Adresa
Podpis

Americké listy/Evropské listy EL. Vydává a tiskne Universum Sokol Publication, Inc., 283 Oak St., Perth Amboy, N. J. 08861, U.S.A. Tel.: (201) 826-1998. Vedoucí redaktor: J. Martinek. • Redakce v Evropě: Evropské listy EL, D-6 Frankfurt/M. Postfach 70 0103, Bundesrepublik Deutschland. — Redaktor: Václav Hora. • Vychází každý týden a výjimkou dovolené. • Nevýžádané rukopisy se nevracejí. Veškerá tisková práva vyhrazena.

Pokulhávající ideologická ofenzíva

Ve Varšavě konala se třetí ideologická konference tajemníků komunistických stran, včetně Mongolska a Kuby. Před Varšavou se konaly obdobné schůzky v prosinci 1973 v Moskvě a v březnu 1975 v Praze. Jak známo, Sovětský svaz a jeho spojenci odmítají mírové soužití v ideologické oblasti. S dosaženými výsledky své ideologické ofenzívy nejsou však zřejmě spokojeni. Takřka denně se ozývají z tohoto tábora stížnosti na vliv západu a na to, že takzvaná socialistická kultura nezískává žádoucí uznání ani ve světě, ani doma. V den začátku porad ve Varšavě si polský stranický orgán Trybuna Ludu stěžoval na to, že je to takzvaná imperialistická propaganda, která je v ideologickém zápase ofenzivní. Přitom tento orgán definoval mírové soužití jako specifickou formu třídního boje

v mezinárodním měřítku a zdůraznil trvanlivost ideologických antagonismů. Proti klady se však projeví v samém mezinárodním komunistickém hnutí. Akutní jsou nyní spory mezi stranami sovětského tábora a autonomním křídlem v hnutí. Chystaná konference evropských komunistických stran není stále ještě v dohledu, ačkoliv se měla původně konat už v polovině loňského roku. Podle informací z jugoslávských stranických kruhů, nebyly ani na nedávném zasedání redakční skupiny ve východním Berlíně překlenuty spory v otázce hlavního dokumentu chystaného celoevropského komunistického sněmování. Sovětský tábor se podle těchto informací nechce nadále spokojit s tím, že by jediným výsledkem sněmování mohlo být nezávazné komuniké, a prosazuje ideologické formulace, které však

zůstávají pro řadu stran nepřijatelné. Škála rozdílných názorů sahá od pohledů na takzvanou krizi kapitalismu až po hodnocení spolupráce s nekomunistickými silami. V bělehradských kruzích se hovoří o rozcestí, na kterém se ocitlo celé mezinárodní komunistické hnutí, a o tom, že se k nové jednotě může dospět pouze uznáním různorodosti a přijetím odpovídajících zásad pro mezistranické styky. Ideologické porady stran sovětského tábora jsou však výrazem opačného úsilí, jak vyplývá už ze sovětského vzývání proletářského internacionalismu v jeho dosavadním pojetí a z víceméně zřejmých projevů nelibosti Moskvy a různých jejích spojenců nad ideologickou orientací hlavních západoevropských komunistických stran. I dříve poměrně ortodoxní francouzská komunistická strana zastává nyní osobitou linii. Generální tajemník Marchais ji asi prosadí přes odpor některých skupin také na únorovém sjezdu své strany. Tím by zmizel ze stranických stanov program diktatury proletariátu, kterou Marchais sám označil před časem za zastaralou koncepci. Někteří francouzští komunisté s tím nesohlasí, ale je zajímavé, že například Etienne Balibar obhajoval koncepci diktatury proletariátu současně s odmítnutím východoevropské praxe, jež se podle jeho slov vyvinula v diktaturu nad proletariátem. Zatím odmítl člen sekretariátu italské komunistické strany Giancarlo Pajetta ve svém projevu v Benátkách znovu přejímání cizích vzorů a receptů. Prohlásil, že italské komunisté chtějí postupovat výlučně v souladu s tradicemi, strukturami a politickými vztahy ve své vlastní zemi.

K účastníkům ideologické konference ve Varšavě patřili také rumunští komunisté, kteří jsou sice členy východoevropského bloku, ale současně se počítají k členům autonomního křídla v mezinárodním komunistickém hnutí. Po loňské pražské ideologické konferenci, již se rumunští komunisté rovněž zúčastnili, se v bratislavském listu "Smena" objevily poznámky o tom, že by národní předsudky a subjektivistický přístup mohly narušit vzájemné vztahy komunistických stran. Pozorovatelé to hodnotili jako výtky rumunským soudruhům, snad za jejich postoj na ideologickém sněmování. Přesnějších informací o průběhu pražské konference se však pozorovatelům nedostalo a v případě konference varšavské bude tomu sotva jinak. Nesporné je, že Rumunsko v této době rozvíjí své styky s řadou Čínou, ačkoliv je to doba poznamenána novými sovětsko-čínskými polemikami.

Vzpouřa po sovětsku

Teprve nyní nás docházejí, přes Stockholm, zprávy o dramatické události s drastickými následky, ke které došlo už devátého listopadu loňského roku.

Osmého listopadu vyplula z řížského přístavu sovětská hlídková protiponorková válečná loď — beze jména, ale s číslem 628 — s dvačtyřiceti muži posádky včetně šesti důstojníků. Den předtím se v Rize účastnila slavnostní přehlídky u příležitosti oslav osmapadesátého výročí Velké říjnové revoluce. Směřovala — přesněji měla směřovat do mateřského přístavu — Leningradu. Z Rígy vyplula severním směrem, avšak když minula Saaremaský ostrov při ústí Řížského zálivu, místo, aby zaměřila východně, dala se na západ, směrem ke švédským břehům. Ve Švédsku chtěla část posádky požádat o azyl.

V Baltickém moři má SSSR umístěny pouze dvě lodě tohoto typu a obě mají výhradně ruskou posádku, poněvadž Pobaltí ním není v těchto vodách vládou důvěřováno. Každá z tohoto typu válečných člunů má nejméně čtyři poplachové knoflíky, které po stisknutí odešlou do mateřského přístavu varovné signály.

Iniciátorem myšlenky uprchnout do Švédska byl — ironie všech ironií — stranický vedoucí — "politruk". Přidal se k němu přes polovinu posádky, zbytek se měl i s lodí vrátit pak ze švédského přístavu do vlasti. Avšak neopatrností nadějných exulantů se stalo, že někdo z "věrných" stiskl varovné tlačítko. Jeho signál zachytil — mimochodem i ne jeden přístav v zemích na pobřeží Řížského zálivu. Sovětská odpověď na sebe nedala dlouho čekat. Zněla: (a byla rovněž v kódech zachycena po celém pobřeží zálivu) jestliže loď okamžitě nezmění kurs ze západního na východní, vzletnou bombardovací letadla a člun potopí . . .

A to je vlastně smutný konec historie. Loď se vrátila. Vzbouřenci jsou ve vězení a čekají na soud. Souostroví Gulag a psychiatrické léčebny brzy pozvou další sousto . . .

Censura v Izraeli?

Vlnu ostrých protestů vyvolal tento týden návrh izraelské vlády na zavedení censury, vztahující se na tajná diplomatická jednání. Vláda se rozhodla k tomuto kroku po několika rozhořčených protestech z Washingtonu, stěžujících si na to, že části tajných diplomatických jednání a poselství se objevily v izraelském tisku. Nikdo nepochybuje o tom, že je žádoucí, aby se tyto incidenty neopakovaly, zvláště když ohrožují přátelský charakter izraelsko-amerických vztahů. Kritikové však poukazují na to, že prozrazování diplomatických tajemství je nutné zastavit u jejich zdroje a ne řešit situaci omezením tiskových svobod. Předseda svazu novinářů ve svém protestu zdůraznil, že členové vlády a státní úředníci jsou zodpovědní za prozrazování tajemství a nikoli novináři, kteří mají povinnost předá-

vat veřejnosti všechny informace. Vláda by si měla nejprve udělat pořádek ve svém vlastním domě, prohlásil hlavní redaktor deníku Haarese, který také odsoudil návrh na zavedení politické censury. Většina tisku označila návrh vlády za svalování zodpovědnosti na novináře a redaktory, kteří mají být de facto potrestáni za neschopnost vlády udržet státní tajemství v tajnosti. Vzhledem k ostré vlně protestů, bude zřejmě vláda muset svůj návrh revidovat.

POMOC

V nejbližších dnech odletí do Angoly na pomoc prozřepalým bojovníkům třista amerických černochů. Jde o bývalé válečné veterány, kteří budou v Angole vykonávat funkci lazaretních zdravotníků.

Ferdinand Peroutka: BUDOVÁNÍ STÁTU

První a druhý svazek expedován, třetí v tisku, čtvrtý a pátý připravován pro tisk.

Objednávky: GALERIE KRAUSE, Tumbelenstrasse 37, CH-8330 Pfäffikon-ZH

Objednávám výtisků I. svazku — II. svazku.
Přikládám šek (money order) na dolarů.
Jméno
Adresa
Podpis

Cena jednotlivých svazků \$6.20 včetně pošt.
Cena všech pěti svazků \$26.00 včetně pošt.

Nedostatek brambor - na západě!

V důsledku loňského dlouhého a horkého léta se projevil ve všech členských státech Evropského společenství nebyvalý nedostatek brambor.

Podle odhadu odborníků se sklídilo loni na území evropské devítky jen 33 milionů 820 tisíc tun brambor, což je ve srovnání s rokem předtím téměř o pětinu méně. Nejvíce klesla výroba brambor v Británii — o třetinu — a v západním Německu téměř o 23%. Evropské společenství hledá tudíž dodavatele v třetích zemích a počítá přitom s východní Evropou, zejména s Polskem, které patří k největším výrobcům a vývozcům brambor. Polsko, které sklídilo předloni 47 milionů tun této základní potraviny a loni jen o něco méně, by mohlo pružně reagovat na mimořádnou poptávku ze Západu. Polští chovatelé dobytka používají totiž značných množství brambor, pro která nenajdou výnosné odbytiště, na krmení. Jedinou úlohou bruselské komise v této záležitosti je vydat příslušná dovozní povolení pro takové transakce mezi soukromými západními podnikateli a východoevropskými podniky zahraničního obchodu. Jak se proslechlo z bruselských kruhů, Poláci jsou patrně velice ochotní prodat své přebytky, ale narážejí na odpor Londýna,

kteří se obávají, že by s dovozem brambor mohly být zavlečeny do Británie i některé choroby. Západní Německo polské brambory pravděpodobně koupí. To by umožnilo Holanďanům vyvézt brambory, určené pro spolkovou republiku, do Británie, čímž by se tamní situace zlepšila. Rada ministrů zemědělství EHS už vyslovila souhlas s doporučením bruselské komise přerušit do 28. března vybírání 18ti procentních dovozních cel na staré brambory. Dovození cla na nové brambory však zůstávají v platnosti. O jejich zrušení bude rozhodnuto později.

Nedostatek brambor a horečné nákupy zvedly v posledních týdnech jejich ceny na rekordní výši a přiměly některé země k mimořádným opatřením. Belgická vláda zmrazila cenu brambor na 10 franků za jeden kilogram, zavedla na jejich vývoz zvláštní povolovací řízení a vydala dokonce vyhlášku, hrozící těžkými tresty jak výrobcům, kteří se zdráhají prodat brambory za úředně stanovenou maximální cenu, tak rozdělovnám, jež je odmítanou dodat. Západní Evropa, kde hojnost základních potravin je už tak dlouho samozřejmostí, byla donucena doceňovat zemák.

—Pa—

UPOZORNĚNÍ ODBĚRATELŮM EL VE ŠVÝCARSKU A NĚM. SPOLKOVÉ REPUBLICE

S odstupem velmi dlouhého času, kdy jsme uvedli do pořádku doručování novin ve prospěch předplatitelů i zájemců, přiložili jsme k Evropským listům z 2. února složenky k vyrovnání předplatného. Pokud se snad Vaše platba minula s naší složenkou, považujte složenku za bezpředmětnou. Jinak prosíme, abyste předplatné laskavě co nejdříve vyrovnali. Tak i my budeme mít předpoklady plnit své povinnosti ke čtenářům do všech detailů.

PROTISTALINSKÝ STALINISMUS

Současný konflikt mezi Bělehradem a Moskvou v otázce svolání evropské konference komunistických stran a oživený nárok Moskvy na ideologický monopol ve světovém komunistickém hnutí, daly podnět protistalinským jugoslávským intelektuálům k naději, že snad bude moci opět vycházet jejich časopis Praxis, zastavený v únoru loňského roku. V tomto smyslu se vyjádřil i profesor Rudi Supek, bývalý šéfredaktor tohoto časopisu. Tvrdí, že jedinou alternativou proti stalinismu je systém samosprávy, čili linie, po které se pohybuje jugoslávská komunistická strana už od roztržky se Stalinem v roce 1948. A Praxis se od počátku této úřední linie držel, za co byl často předmětem útoků východoevropských dogmatiků ideologů. Oficiální vedení Svazu komunistů Jugoslávie časopisu vyčítá, že propagoval systém samosprávy bez komunistické strany a že napadal úřední linii strany jako formu protistalinského stalinismu. Ve skutečnosti profesorům a intelektuálům kolem časopisu Praxis nešlo, jak to vyjádřili v dopise srbskému sněmu loni v lednu, o nic jiného, nežli zabránit vlivu stalinistických ideologů, který poslední dobou začal znovu narůstat. Skupina kolem Praxis stojí nadále na základnách marxismu, humanismu a socialistické samosprávy...

Ted' čekají — od zotřující se polemiky mezi Bělehradem a Moskvou a jejími spojenci ve světovém komunistickém hnutí, že jejich revue Praxis bude znovu povolena a rehabilitována.

Mezinárodní přehled

ZE ŠPANĚLSKA

Ve Španělsku dochází k důležitému vývoji. Konala se schůze vlády, na níž ministerský předseda Carlos Arias Navarro předložil návrhy k další postupné liberalizaci španělského veřejného života. Příště má Arias v parlamentě přednést zásadní stanovisko k tomuto komplexu otázek. Podle zasvěcených pramenů Arias podá návrh na povolení opozičních politických stran (s výjimkou komunistů), které mají začít pracovat a působit legálně a účastnit se voleb. Kromě toho se španělská vláda zabývá i změnami trestního zákoníka a uvolněním předpisů o svobodě shromažďování. Zástupci USA a Španělska se soustředili na formulaci posledních detailů smlouvy, která nově upravila postavení amerických vojenských základů ve Španělsku. Spojené státy a Španělsko připravují podepsání také plné dohody o bilaterální obraně. Washington současně vyjadřuje svou podporu nové španělské vládě — což je uznání, kterého generál Franco nikdy nemohl dosáhnout. Zde je snad vhodné připomenout — že smlouvu se Španělskem musí schválit také senát Spojených států.

Dohoda o amerických základnách bude platit pět let. Jde o používání leteckých základů Torrejon u Madridu, v Zaragoze a Moronu, a pak o základnu pro ponorky s nukleárními raketami polaris v Rotě. Španělsko dostane jako protihodnotu vojenskou a jinou pomoc ve výši jedné a čtvrt miliardy dolarů.

Španělsko-americká smlouva

má také zdůraznit význam Španělska pro obranu Západu a vyjádřit názor, že Španělsko bude ještě před vypršením této úmluvy integrováno do Atlantického obranného společenství.

O SPOLEČENSKÉ SEBEOBRAŇE

Vnitřní bezpečnost Jugoslávie nemá už být jen starostí policistů a prokurátorů; byla vyhlášena za věc každého občana v Titově státě. Jugoslávské sdělovací prostředky propagují nyní zvláště intenzivně takzvanou "soustavu společenské sebeobrany", což je systém vnitřní bezpečnosti, jaký nemá žádný jiný stát. Na velkém shromáždění funkcionářů, uspořádaném nedávno v Bělehradě, byla projednána tato nová dimenze jugoslávské soustavy samosprávy. Předák Svazu komunistů Jugoslávie, generál-plukovník Ivan Kukoč, žádal dokonce "překonání klasického pojetí kultury bezpečnosti". Obyvatelstvo, řekl Kukoč, musí mít aktivní vztah k bezpečnostním záležitostem. Parlamentní rezoluce o společenské sebeobraně byla přijata už v roce 1973. Předsednictvo Svazu komunistů Jugoslávie naléhalo na svém třináctém zasedání v červenci loňského roku na urychlené vytvoření výborů sebeobrany, školení občanů a vypracování příslušných předpisů. Tuto akci doprovázely kampaně proti hospodářské zločinnosti a prosovětským spiklencům.

Zdá se, že jde o jedno z opatření, kterými 83tiletý prezident Tito chce zajistit budoucnost svého státu. Co je pro vnější bezpečnost koncept všeobecné lidové obrany, má se stát pro vnitřní bezpečnost systém společenské sebeobrany. Jugoslávský tisk vysvětluje, že o společenskou sebeobranu například jde, když cizinci, vystupující jako turisté, fotografují jugoslávská letiště a svědomitý občan to hlásí na nejbližší policejní stanici. Sebeobrana spočívá v aktivní a všestranné spolupráci se státními bezpečnostními a kontrolními orgány proti špiónáži, nepřátelské činnosti a propagandě, jakož i proti korupci a hospodářské i jiné kriminalitě.

PROČ NENÍ CHLĚB?

Výmluvným svědectvím o důsledcích loňské neúrody o Sovětském svazu je nedávné doznání listu sovětského ministerstva zemědělství "Sel'skaja Žizň", že v nejméně jedenácti větších městech v oblastech, které obvykle vykazovaly přebytky zemědělských výrobků, je nedostatek chleba. Sověští představitelé se však stále ještě snaží zatájit příčiny tohoto nedostatku. Izančičat pol'bojra

ústředního výboru komunistické strany Sovětského svazu Grigorij Romanov minulý měsíc dokonce citoval generálního tajemníka Leonida Brežněva, že tehdy právě skončená pětiletka byla "nejlepším pětiletým plánem v dějinách Sovětského svazu". Sel'skaja Žizň vysvětlila nedostatek chleba v Rostovu, v Gorkém, Čeljabinsku, Dnětropsku, Pskově, Jaroslavi, Kalininu, Lipecku, Rjazani a Omsku špatnou distribucí. Tvrdila, že venkovské prodejny nebyly dobře zásobeny a že rolníci musili tudíž kupovat chléb ve městech, což způsobilo nedostatek chleba i v městských prodejnách. Moskevský večerník "Večernaja Moskva" nedávno doznal, že i v sovětském hlavním městě "dočasně chybějí" určité druhy chleba a "Komsomolskaja Pravda" tento týden napsala, že sovětské pekárny byly vyrozměny, aby vyráběly nové malé housky, protože je třeba omezit plýtvání chlebem. List také citoval tato slova náměstka ministra sovětského potravinářského průmyslu Poljakova: "Chléb je náš největší poklad; musíme se snažit, aby ani zrno nepřišlo nazmar". Pozoruhodný je nový tón těchto článků i přístup k problému nedostatku potravin. Sovětské úřady, které předtím vinily rolníky, kritizují teď velkopekárny a distribuční systém. Zásobovací situaci v Sovětském svazu ztěžuje nedostatek brambor a cibule. Cibule, hlavní zdroj vitamínů sovětského občana v zimních měsících, není v sovětských prodejnách už dva měsíce k dostání.

NEVESELÁ STATISTIKA

Americká soukromá organizace Freedom House, která už 24 let sleduje na podkladě vědecko-politického výzkumu stav politických a občanských svobod ve světě, dospěla ve výroční zprávě na počátku roku 1976 ke zjištění, že jen lidé v každé páté zemi světa požívají politické a lidské svobody. Ještě před rokem žili ve svobodě lidé v každé třetí zemi světa. Výkyv způsobil vývoj v Indii, kde v roce 1975 byly omezeny některé základní demokratické svobody.

Svobodných zemí je — podle výroční zprávy — celkem čtyřicet a patří mezi ně převážně země západní Evropy, severiamerického kontinentu, Austrálie, Nový Zéland, Venezuela, Costa Rica, Japonsko atd. Svobodné země obývá vcelku 803 miliony lidí, to je — 19 celých 8 desetin procenta celosvětové populace. Částečně svobodných zemí je 53. Zahrnují — jednu miliardu 436 milionů lidí, tedy vcelku 35 celých 3 desetin procenta celosvětové

populace. Mezi tyto země patří například — Brazílie, Egypt, Indie, Indonésie, Keňa, Mexiko, Maroko, Filipiny, Senegalsko, Španělsko, Jižní Korea, Uruguay a jiné. Nesvobodných zemí je — 65. Žije v nich 1 miliarda 823 miliony lidí, což je 44 celých 9 desetin procenta světové populace. Mezi tyto nesvobodné země počítá výroční zpráva organizace Freedom House mimo jiné — Afganistan, Albánie, Alžírsko, Bolívie, Bulharsko, Kambodža, Chile, Čína, Československo, Kubu, Ghanu, Mad'arsko, Irak, Severní Koreu, Severní a Jižní Vietnam, Jižní Jemen, Syrii, Sovětský svaz, Polsko, Ugandu a Zaire.

Výroční zpráva organizace Freedom House rozebírá také stav svobody na jednotlivých kontinentech. Největší porážku utrpěla věc svobody v uplynulém roce v Ásii, v bývalých zemích Indočíny a v Indii. Na Středním východě vyvolávají palestinská otázk a vnitroarabské rozpory nestabilitu poměrů. V latinské Americe existuje plně demokracie prakticky jen v pěti zemích. Vyhledky na získání většího prostoru pro svobodu v jiných zemích jsou nepatrné. Také zdrcující většina afrických zemí se pohybuje "v zemi nikoho", mezi svobodou a nesvobodou.

KGB NA ZÁPADONĚMECKÉ TELEVIZI

Aktivita sovětské tajné služby KGB — je téma filmu, který druhého února vysílal první program západoněmecké televize. Autorem filmu je známý německý žurnalista Gerhard Konzelmann, který dlouhá léta působil jako televizní korespondent v zemích Středního východu.

Téma je tak brisantní, že byly pořízeny tři kopie filmu, aby, když se jedna ztratí, film mohl být přesto vysílán. Ve filmu je hodně autentického materiálu o působení KGB v Německé spolkové republice. — Je v něm také zachycena tajná schůzka agentů KGB na parkovišti u jedné západoněmecké dálnice.

JEŠTĚ K POČTU NĚMECKÝCH OBČANŮ V ČSSR

Státní tajemník bonnského ministerstva zahraničí Moersch upřesnil informace o počtu německých občanů v Československu. V interpelační části zasedání Spolkového sněmu sdělil, že oficiální československá místa uvádějí číslo 75 — 80.000 občanů; podle informací bonnské vlády zní přesná cifra — 86.000. Moersch dále řekl, že počet 370.000, jak se nedávno uváděl v tisku, byl chybný; šlo o počet lidí, kteří loni navštívili akce, pořádání nájemní organizace německých občanů v Československu.

Pan

ANTONÍN PUDICH

bývalý obchodník v české čtvrti v N. Y.

oslavil dne 12. února 1976 své

95. narozeniny

Přejeme mu všichni od srdce nadále zdraví
a spokojenost.

BOŽENKA KING, dcera s manž. Gustavem

ZDENKA SOUKUPOVÁ, dcera s manž. Stanley

VĚRA DEVLIN, vnučka s manž. Hugh

PAVLINKA PAGE, vnučka s manž. David

MILÁDKA SOUKUPOVÁ, vnučka

JENNIFER, NATALIE,

HUGH S. a TOMMY, pravnoučata

ANEŽKA ŠANTOROVÁ, neteř s manž. Josefem

Slyšící "nedoslýchaví"

V západním Německu vyšla nová knížka známého autora Horsta Krügera; jsou to obrázky z cest, cestopisné reportáže ze Západu a z Východu. V řadě desíti takových nekonvenčních záběrů třebas z Budapešti, ze San Francisca nebo z Bayreuthu je také kapitola nazvaná: "České melancholie". Deník "Münchener Merkur" ve svém víkendovém čísle doprovodil svou recenzi o Krügerově knížce ukázkou právě z této kapitoly. Uvedl ji titulkem: "Nedoslýchaví v Praze" a vyjímá z ní:

"Hloupá situace, do níž se člověk sám dostane . . . Samosebou, že než se vydáte na cestu, sbíráte adresy a máte poznamenaná telefonní čísla: pražských spisovatelů, kteří jsou známí a patří k evrop-

ské literatuře. Cestující se vrátí do svého hotelu a řekne si: Zkusím to ještě jednou — u tohoto. Mnohdy to s telefonátem neklapne — technicky; jindy ano, dostanete spojení a odříkáte svůj text: Že jste spisovatel z Německé spolkové republiky, že jste tu v Praze na návštěvě a že máte vyřídít velmi srdečné pozdravy od společného přítele E. z Mnichova. "Však víte — je to váš překladatel." Načež vždycky nastane krátká dramatická pauza, která je vám povědomá z telefonických hovorů ve Východním Berlíně. Cítíte bezradnost u toho druhého. Cítíte se sám trochu hloupě v hloupé dloze prosebníka. On si asi teď myslí "Kdo je to vlastně? Chce mě dostat na kluzký terén — a kdo ten-

hle telefonát v této chvíli — ještě poslouchá?"

Mnohdy uslyšíte, jak si ten, s nímž telefonujete, odkašle, uslyšíte něco jako tichý povzdech, jakési zašumění, několik česky narychlo prohozených slov s někým, kdo je ještě v pokoji. Někteří se hledí dostat z aféry tím, že vám začnou ze široka něco vysvětlovat: "Na jedné straně — jistě — ale pro tu-to chvíli — bohužel . . ."

Většinou jsou to nemoci, které jim brání — mnohdy cesta, která se nedá odkládat.

V Praze se dozvíte — jako téměř cizí člověk, po telefonu podrobně historie nemoci . . . jeden dokonce utrpěl ztrátu sluchu, včera, když se potápěl ve Vltavě, což činí rozhovor poněkud vysilujícím a dunivým. Nedoslýchavost není špatný symptom v takových časech. Usnadňuje situaci. Vůbec se mi zdálo, že pražští spisovatelé teď trpí různými takovými symptomy, polehávají, jsou na cestě k lékaři či na kliniku nebo bezodkladně musí do Karlových Varů — začít kúru. Anebo to my — na západě — nevíme? Samosebou, že taková zklamání nejsou pro cestujícího povzbuzením . . ."

Dnes a denně ujišťují sdělovací prostředky v Československu, o tom, jak právě vedení v Československu je vzorným plněním helsinského dokumentu. Jak z očitovaného textu vyplývá, je také opravdu hodně co plnit. Po tom, co G. Husák podepsal známé pasáže o uvolnění kontaktů mezi lidmi by neměla být návštěva německého spisovatele, který se ohlásí na adresu svého českého kolegy — důvodem k panice. Spíš příležitostí k tomu, že jsou otevřeny dveře nejpřirozenější kulturní výměny. V nedávné rozhlasové besedě citovali úvodem slova Leonida Brežněva, že k realizaci závěrečného aktu z Helsinek je zapotřebí vytvoření odpovídající morálně-politické atmosféry. K tomu jistě patří, vytvořit předpoklady k tomu, aby se Češi a Slováci mohli chovat k cizinci normálně a aby kontakty k cizím návštěvníkům neriskovali, že si je někdo zapíše a že se po schůzce s cizincem stanou podezřelými se všemi kádrovými důsledky, které to pro ně může mít. Pro vytváření nové morálně-politické atmosféry mezi Východem a Západem je v Československu široké pole působnosti. A nic se nemůže přece stát, když dr. Dobroslav Kopecký, tiskový pracovník ministerstva zahraničí rovněž v rozhlasové besedě shledal — že se ti druzí, ze Západu té kulturní spolupráce bojí. Že mají strach ze střetu ideologií, poněvadž, nu jednoduše prý proto, že nemají pravdu . . .

—šp—

Satelité se radí

K návštěvě prvního tajemníka východoněmecké komunistické strany v Československu přinesla komentář západoněmecká tisková kancelář DPA. Píše se v něm, že Erich Honecker se sešel s Gustávem Husákem za zavřenými dveřmi ve státním zámku v Lánech k "přátelskému pracovnímu setkání", jehož původ lze spatřovat v Husákově dopise Honeckerovi v dopise, jenž byl předán ve východním Berlíně 5. ledna.

O obsahu dopisu není agentuře nic známo. V komentáři se dále píše, že pozorovatele v Praze překvapilo, jak rychle k návštěvě došlo, a všimli si, že Honeckerovo přivítání proběhlo s mimořádnou střizlivostí a pouze na stranické úrovni. DPA pokládá za hodné pozoru, že většina československých deníků podtrhla v souvislosti s návštěvou "úspěchy" NDR, ale zároveň zdůraznila, že bezesporu: "většina občanů NDR a jejich politických představitelů je si dobře vědoma toho, že NDR vděčí za své úspěchy především bratrské pomoci socialistických zemí v čele se Sovětským svazem". V den Honeckerova va příjezdu se Rudé právo o návštěvě ani nezmínilo. Ve zprávě této tiskové kanceláře se dále uvádějí názory politických pozorovatelů, podle nichž stály v popředí jednání obou činitelů otázky hospodářské; i když — neboť se jednalo na stranické úrovni — nechyběla na pořadu jistě ani příprava konference evropských komunistických stran. V těch dnech, všimá si komentář — referovala velká část českosloven-

ského tisku o úzké ekonomické spolupráci obou zemí; podle informovaných pražských kruhů došlo prý oboustranně k "vývozním potížím v některých důležitých odvětvích". — Poznámka pražského rozhlasu na totéž téma tvrzení citovaného komentáře jen potvrdila; zdůrazňoval se v ní pracovní ráz schůzky a jako náměty jednání se uváděly nové pětiletky, které v obou zemích letos začínají, a "další prohloubení spolupráce v rámci komplexního programu RV-HP".

PÁTÁ KOLONA

Za zavřenými dveřmi dochází v těchto dnech v Bělehradě k soudu nad jugoslávskými stalinisty. Obvinění: chtěli přivést Jugoslávii pod vliv cizí moci. Souzená čtyřka byla ve styku s jugoslávskými stalinisty, kteří před lety, po roztržce Jugoslávie s Moskvou, emigrovali do zemí východní Evropy. Dali jim za úkol vyšetřit, zda by sovětská armáda byla ochotná provést po odchodu prezidenta Tita intervenci do Jugoslávie. K zatčení čtyř členů sovětské páté kolony (ideologicky myšleno) došlo v Bělehradě v červenci 1975 a nyní tedy s nimi začal soud. Budou-li uznáni vinnými — mohou být odsouzeni až k patnáctiletému žaláři. Jde vesměs o bývalé prominenty: čtyřiašedesátiletý Milivoj Stepanovič býval vedoucím redaktorem jugoslávské tiskové kanceláře Tanjug, o rok mladší Dušan Brkič je bývalý chorvatský náměstek ministerského předsedy.

Sedm let ve službách . . .

(Dokončení se str. 1)

Myšlenky sovětské bílé knihy o tzv. kontrarevoluci jsou opět živé. Stejná tvrzení najdeme ostatně i v Marákově vyprávění (pod jménem Marek) zachycená v knize "Spolek mrtvých stínů" od tzv. P. Bednáře, vydané v Praze roku 1974. Agenty a špiónáž se v Minaříkových "faktech" jen hemží. Zkrátka všichni myslí na to, jak "svobodnému" Československu vnutit demokracii po americkém či západoevropském vzoru a to pomocí vysílaného slova.

Jedno nebezpečí Minaříkův náorat přináší. Tvrdí, že měl možnost zjistit autory materiálů, pocházející z Československa a jména informátorů i jejich spojení se Svobodnou Evropou. A i když pochybuje, že se budou čs. občané na své dopisy podepisovat (nečiní to často ani v dopisech svým příbuzným na Západě) může si Státní bezpečnost nyní libovolně každého obvinít a Minaříka používat jako korunního a falešného svědka. Naznačuje to již větu: "Svobodná Evropa jde ve své politice dokonce tak daleko, že některé čs. občany uvádí ve svých oficiálních dokumentech jako své autory, např. Mlynáře, Vaculíka a další". Zajímavá je i Minaříkova odpověď na otázku zpravodaje polského listu Życie Warszawy, kterého zajímá zatčení polského diplomata Wroblewicze a jeho komplice obchodníka Butkiewiczze v Bavorsku. Oba se především zajímali o americká zařízení a Svobodnou Evropu. A protože se v Polsku ví, jak nejlépe působit na veřejnost, byla zde uveřejněna zpráva, že byli zatčeni na půdě koncentračního tábora v Dachau a bylo s nimi brutálně zacházeno. Mnichovské kriminální úřady podobné tvrzení dementovaly, Minařík odpovídá: "Vím o tom poměrně hodně, protože jsem byl o celém příběhu informován

šéfem bezpečnostního oddělení obou stanic Russelem Poolem. Ten mi vyprávěl celé pozadí této provokace . . ."

V poslední době se vrátilo několik bývalých emigrantských pracovníků, až na Řezáče náhodou i členů Poradního sboru, jako byl Tačovský z Norimberka a Marák ze západního Berlína. V případě Minaříka se však dostává pražské bezpečnosti nejlépe informovaný člověk.

Neměli bychom klást otázku, jejíž odpověď Minařík prozradě při tiskové konferenci předpověděl slovy: "Odezva (na Maráka) byla ne zvlášť nepodobná tomu, co se dnes odpoledne možná bude dít ve Svobodné Evropě. Prostě budou běhat a vykřikovat. Nebudeme zde říkat, co budou vykřikovat, ale hlavně si budou vyčítat, tak jak si vyčítali v případě Ervína Maráka; tys ho tam dostal, to tys mu pomáhal a kdo ho tam vlastně dostal apod.". Ptejme se, do jaké míry jeho návratu přispěly celkové emigrantské poměry, ve vysílance i mimo ni. Jeho čin lze chápat i jako naprostou skepsi i pomstu až výsměch.

Jen jedno je třeba na konec říci. Zatím jsme nic nového neslyšeli o dřívějších návratcích (Marák prý zemřel) a ani Minaříkova další existence nebude lehká. Byl-li z něho vytvořen falešný hrdina, musí hrát tuto roli až do konce. Nenajde však pro ni žádné pochopení u naprosté většiny československých občanů.

— EDUARD

Poznámka redakce: Není pro nás příjemné se touto věcí zabývat hlavně proto, že záležitost dokazuje nezodpovědnost činitelů, kolem celé věci shromážděných. Tato záležitost je ze všech předcházejících nejnechutnější a naši společnou věc na nejvyšší míru poškozující.

TUZEX zasiláme
bezpečně a rychle

NEODKLÁDEJTE . . .

TUZEX-ové poukázky jsou nejlepším prostředkem jak potěšit příbuzné ve staré vlasti.

Již 50 let cestovní služby

vám zajistí bezstarostné a radostné cestování do Československa.

Nové snížené ceny na 22 až 45 dnů

NY — Praha — NY	\$ 432.00
NY — Brno — NY	\$ 450.00
NY — Piešťany — NY	\$ 472.00
NY — Bratislava — NY	\$ 440.00
NY — Košice — NY	\$ 483.00
NY — Poprad — NY	\$ 479.00

Plus \$3.— U. S. daň

Tyto ceny jsou v platnosti od 1. listopadu do konce března. Mimo výše uvedených cen jsou ještě nižší — takzvané APEX-ceny. Informujte se u nás.

Chcete-li umožnit návštěvu příbuzné ho do USA, navštívte TATRU pro informace anebo napište.

Pro jistotu vždy jen

TATRA TRAVEL BUREAU, Inc.

1465 SECOND AVENUE • NEW YORK, N. Y. 10021
(pri 76. ulici) Tel. RE 7-5972 — RH 4-6185

SPORT

• Světová tenistka č. 1, Chris Evertová porazila ve finále turnaje v Landroveru Wadeovou 6:2, 6:1.

• Pořadí Světového poháru lyžařek, než se soutěž přesune za velkou louží: 1. R. Mittermaierová (NSR) 224 b., Morerodová 170 b., Zurbriggenová 153 b., Berdandodová 130 b., Totschingová 119 a d. Na 36. místě je čs. lyžařka Šoltýsová se 6 body a na 40. Dana Kuzmanová se 2 b.

• Kluby v soudružském společenství čs. sjednocené tělovýchovy nemají na finančních různých ustláno. Na výroční schůzi fotbalistů Škoda Plzeň si funkcionáři pochvalovali, že byl snížen "plánovaný" schodek ze 770.000 Kčs. o 268.000 Kčs, což je nejlepší výsledek za uplynulých sedm let!

• Reprezentační tým fotbalistů Československa podlehl v dalším přípravném zápase s belgickým klubem SC Lokeren (trénuje Láďa Novák) 0:1 (0:0). Další 5.000 diváků země Beneluxu vidělo "nejlepší" evropský fotbalový tým roku 1975 a to v nepravě "nejlepší" světe.

• Basketbalistky pražské Sparty zvítězily v Krakově nad Wislou 78:75 (42:38) a zajistily si účast v semifinále Poháru mistrů. Zápas v Praze vyhrály spartanky vysoko 55:80. Příštím soupeřem je Geas Sesto San Giovanni.

• V přípravě na hokej. turnaj na ZOH 76 v Innsbrucku vyhráli v Bjoernborgu Finové nad Američany překvapivě vysoko 9:3, v Helsinkách dokonce 9:2.

• Na aktivu sekretářů I. a II. čs. ligy kopané v Praze byla navržena reorganizace soutěží od sezóny 1977-78. Vedle I. ligy se 16. oddíl, by byly tři skupiny II. ligy (2 v Čechách, 1 na Slov.) rovněž se 16 odd. a divize. Zmizely by dosavadní NLK (národní ligy kopané). Z nejvyšší soutěže by sestoupil jeden oddíl, kterého by nahradil vítěz turnaje tří prvních mužstev z druholigových skupin.

• Hokejový "zápas století" byl sehrán u příležitosti dvacetiletého jubilea Dukly Jihlava. Před 4000 diváky nastoupila dnešní prvoličková Jihlava, oslabená o několik reprezentantů, proti starým hokejovým mazákům, "Starci" vyhráli 2:4 brankami Golonky, Kepáka, Vorlíčka a Suchého.

• Čs. hokejový tým hráčů do 23 let porazil v utkání velmi dobré úroveň SSSR B 7:2.

• Brazílie porazila Peru 3:0 (2:0) a vede v Recife jihoamer. fotbal. kvalifikaci pro OH se 7 body před Argentinou s 5 body.

• Ve Špindlerově Mlýně se 29.2. až 7. 3. 76 uskutečnil ME skibobistů. Mistrovství se pojede na Červené sjezdovce (480 m výšk. rozdíl, délka tratě 2100 m). Skibobisté dosahují na trati rychlosti kolem 60/hod., lyžaři asi 100 km/hod.

W. Š.

• Z historie olympijských her: roku 396 př. Kr. se rozhodli neshodli v poměru 2:1 o vítězi chodeckého závodu. Olympijská rada potrestala ihned na místě rozhodčí pro nedostatečný výkon funkce. V roce 364 po Kr. se musel přerušit v průběhu druhého dne závod v pětiboji, protože do Olympie vtrhla invazní vojska z Arcadie a bojovalo se už u bran do olymp. stadionu. Roku 404 po Kr. se her zúčastnila žena z Rhodusu, převlečená za muže a jako trenérka skočila do závodistič, kde bojoval její syn. Tam její pohlaví vyšlo najevo a olymp. rada v zápleti vydala pravidlo, že také trenéři musí startovat nazí.

Kdo je Jana Hlavatá...?

Tyrolská metropole — Innsbruck — obléknutá do slavnostního hávu okázalým způsobem přijala více než 1.400 sportovců ze všech koutů světa, kteří se tam již více než týden účastní XII. zimních olympijských her! Výkladní skříň obchodů, bank, pojišťoven i celé řady soukromých i veřejných budov jsou velmi vkusně vyzdobeny upomínkovými předměty s vlajčičkami zúčastněných států, a ulicemi Innsbrucku se procházejí olympionici.

Svoji generálku na olympijská zápolení mají závodníci již za sebou. Byly jí mezinárodní závody v západoněmeckém středisku zimních sportů Reit im Winkl i závody v rakouském Ramsau, kde překvapili především běžci a běžkyně Spojených států. A pokud jde o ženy, pak nás především zajímal start bývalé čs. reprezentantky Jany, rozené Ledvínkové, která už obléká reprezentační dres Spojených států. V Reit im Winkl v silné mezinárodní konkurenci obsadila v běhu na pět kilometrů velmi čestné páté místo.

Kdo je Jana Ledvínková provdaná Hlavatá? Pražská rodačka, mladá štíhlá vysoká žena s nenalícenou tváří a nevyčerpitelnou energií, rychlých pohybů, srdečné konverzace. S prvním jejím učitelským místem v Trutnově se pojí i její lyžařská kariéra, která pro ni doma prakticky začala v sezóně 1966-67, kdy se stala členkou čs. reprezentačního týmu lyžařek klasických disciplín.

V roce 1969 odjela do Ameriky a už se nevrátila. Američtí sportovní novináři nedávno o ní napsali: "Jana milovala dlouhé tratě, proto si vybrala trasu nejdělsí — s cílem ve Spojených státech!" Za velkou louží se Jana Ledvínková brzo provdala za doktora Václava Hlavatého a po dvouleté "aklimatizační" přestávce začala opět s pilným tréninkem. Zúčastnila se s úspěchem několika závodů a už na jaře 1972 se splnil její sen — byla dočasně přijata do reprezentačního týmu USA. V rozpětí jedné sezóny se stala druhou nejlepší lyžařskou běžkyní Ameriky na pět a deset kilometrů. S americkou výpravou podnikla dva velké zájezdy do Evropy, startovala v Rakousku, v Itálii, v Jugoslávii, Švédsku, Finsku a

dodenní, rozdělený do 3 částí. V prvé řadě jsou to tréninky rychlosti a vytrvalosti: Jana běhá denně šest až osm mil. Za druhé jsou to posilovací cviky s činkami — pro sílu a ohebnost — tyto cviky má na programu čtyřikrát týdně jednu až dvě hodiny. A konečně: jsou to speciální tréninky na kolečkových lyžích, vybíhání kopců s lyžařskými holemi a podobně. Americká reprezentantka Jana Hlavatá je skromné děvče. Reportérům nedávno řekla: "Vím, že na zimních olympijských hrách v Innsbrucku medaili nedostanu, ale přesto se budu snažit o nejlepší umístění!"

Zpravodajství ALSEL z Innsbrucku

Rakouský Olympijský svaz zorganizoval letošní XII. zimní Olympiádu vzorně. • Přestože innsbrucké ulice jsou beze sněhu, na alpských sjezdovkách je sněhu dost. • Běžci a běžkyně USA trénují v Seefeldu, aby se aklimatizovali ve vyšší poloze, kde je nadmořská výška 1600 m. • Podle trenéra Tom Uphama je nejnovější členka amerického olymp. mužstva Jana Hlavatá ve výborné fyzické kondici. Při tréninku ohehdy potkala na trati české jezdky, ty ale mají od trenérky Bartošové příkaz se s ní nestýkat. • Jsou tu stovky reportérů, fotografů a kameramanů, samotná americká televize ABC tu má přes 300 akreditovaných pracovníků. • Máme tu v tiskovém středisku vše k dispozici pod organizačním dohledem rakouské armády; všichni jsou příkladně přívětiví a ochotní. •

MILOŠ B. VOBOŘIL

Telegraficky ze světa

17 tisíc mrtvých, 40 tisíc zraněných a půl milionu bez střech nad hlavou, takový je zoufalý výsledek Guatemalského zemětřesení. Postižené zemi poskytuje pomoc množství zemí západu i východu. • V Itálii prohlásil předseda vlády Aldo Moro, že po předchozích neúspěších hodlá sestavit menšinovou křesťansko-demokratickou vládu. Vládní krize trvá v zemi přes pět neděl. • Liberální hospodářská politika presidenta Sadata v Egyptě začíná produkovat novou zbohatlickou třídu. V zemi prý je dnes už 500 milionářů. • Pro — a protivládní demonstrace v Zambii vyvrcholily příkazem vlády uzavřít státní univerzitu. Několik profesorů a řada studentů bylo zatčeno. • Španělsko devalvovalo svou měnu o deset procent. • Na portugalských Azorách vzrůstá militantní hnutí za samovládu. Podle posledního prohlášení portugalské vlády bude asi požadavkům vyhověno. • President Ford: bude-li znovuzvolen, opět požádá Dr. Henry Kissingera, aby se stal členem jeho vlády. • Huambo, centrální město prozápadních angolských skupin, padlo do rukou prosovětských oddílů. Po čtyřech tisícovkách kubánských parašutistů se do města vevalily sovětské tanky. • Reorganizace vlády v Zaire: President Mobutu zredukoval počet ministrů z dvaačtyřiceti na devatenáct. • Brzy dojde k výstavbě pět set kilometrů dlouhé železniční trati, která spojí metropole Tuniska a Libye, Tunis a Tripolis. Autory projektu — železnice poběží malebnou krajinou podél Středozemního moře — jsou maďarští odborníci, vítězové konkursu, jehož se zúčastnili projektanti 28 zemí. • Život ve Francii (potraviny, činže, telefon, pošta) se v loňském roce zdražil o deset procent. • Na pozvání čínské vlády přijede koncem února do Pekingu bývalý americký prezident Nixon. • Britská vláda znovu nařídila svým válečným lodím, aby se vrátily do dvousetmilového rybolovného pásma u břehů Islandu. • Alžírsko a Maroko se dohodly na zahájení přímých jednání, která by ukončila konflikt těchto zemí o Západní Saharu. •

PROSÍME — NEPŘEHLÉDNĚTE

Vážení přátelé, přestože dodávání novin je nyní v pořádku, může se stát — stále ještě nejspíš v souvislosti s nepříjemnostmi z minulého období — že máte s novinami nějaký problém. Jelikož naše ústřední kartotéka a přesná evidence předplatitelů je v centrální redakci v USA, prosíme, abyste se se stížnostmi, případně jakýmkoliv problémy — ať se týkají dodávky novin anebo předplatného, obraceli přímo na nás. To jest: AL/EL, 283 Oak St., Perth Amboy, USA. Jedině odsud jsme schopni s plnou odpovědností Vaše připomínky vyřídit.

Děkujeme, AL/EL

Výstavy v zahraničí

Velku pětáctýřiceti veletrhů a výstav se má v letošním roce ČSSR zúčastnit, mimo jiné v Jugoslávii (Sarajevo), v Kuvajtu, ve Francii (Lyon), v Itálii (Milán), Německé spolkové republice (Hannover) v irském Dublinu,

NOVOROČNÍ ANKETA . . .

Jak bývá v mnohých novinách zvykem, uspořádaly také Americké a Evropské listy svou novoroční anketu. Naše evropská redakce se obrátila na různé osobnosti českého nebo slovenského původu žijící v západních zemích se třemi otázkami.

Otázky zněly:

1. Hodnotíte život v emigraci v — exilu jako kladné údobí Vašeho života nebo jen jako nucený a dočasný pobyt? Co by měl podle Vás emigrant především dělat, aby totalitní režimy nezískávaly ve světě převahu?
2. Jak se bude, podle Vás, asi vyvíjet světová politika a tím také události v Československu, dejme tomu do r. 2000?
3. Abychom nezapomněli na uplynulý rok 1975. Co Vás v tomto roce nejvíce překvapilo?

JAROSLAV SHILLING, Gelterkinden, Švýcarsko

1) Exil považuji za velice pozitivní, byť i nucené (a doufejme) dočasné období mého života. Pozitivní proto, neboť jsem se zde (snad) naučil něco, co se mně a mé generaci už pomalu, ale jistě vytrácelo ze slovníku i z povědomí: svobodu tolerance. Co by měl emigrant především dělat, nevím, snad především žít, žít životem tvůrčím a mravně plným. Chovám totiž jakousi naději ve společnost slušných lidí.

2) Světová politika se asi bude vyvíjet tak, jak se doposud vyvíjela v historii, to jest z krátkodobého pohledu značně chaoticky s řadou nepříjemných (a dá-li Bůh, i s několika příjemnými) překvapení, poznání a zvratů. Přesto však, dožijeme-li se onoho roku 2000, budeme si asi myslet, že jsme z toho ne-

vylezli ještě tak docela nejhůř. Konkrétně myslím, že problémy hospodářské a hlavně ekologické zatlačí do pozadí značně zšablonovitou ideologii, zda to s sebou přinese také návrat k určitým principům humanity, nevím. Jsem sice optimista, ale opatrný. Čtvrt století se mi zdá poněkud krátká doba.

3) Ani ne tak překvapilo, jako spíše vzrušilo a vzrušuje neustále: vývoj v Portugalsku. Velice by mne zajímala řada věcí (např. kolik bývalých příslušníků PIDE je dnes ve službách komunistů), rád bych také věděl, do jaké míry jde o jev specifický a které aspekty lze považovat za exemplární. Že se demokratické síly postavily na obranu tak pozdě a že přesto, jak se zdá, mají úspěch, to mi příjemně nesouhlasí s našimi zkušenostmi.

LUDEK ŠNEPP, původní povolání: spisovatel, věk: 53 jar.

1) Jak hodnotím svůj život v exilu? Nuceně kladně, abych se necítil nespokojen. Ale našťásti jsem nepřišel do Kanady hledat kariéru ani dobývat dolary a navíc jsem byl připraven, že emigrace bude tvrdý chlebiček. Nebylo to tak zlé, jak jsem očekával, což jen povzbudilo pocit spokojenosti. Navíc se splnily moje klukovské sny, protamponoval jsem Kanadu a valnou část USA, takže jsem poznal kraje hrdinů našeho dětství. Jako Čech a spisovatel bych rád považoval exil za dočasný pobyt, ale jako člověk se smyslem pro syrovou realitu jsem docela rád kanadským občanem.

Ptáte se, co by měl emigrant dělat, aby totalitní režimy nezískávaly další pozice ve světě. Tento dotaz by spíše patřil tomu, kdo má moc a může účinně zasáhnout, tedy hlavám západních států. Normální emigrant by se jistě měl aktivně zúčastnit všech akcí proti totalitním režimům, prostě burcovat svědomí světa, pokud ještě nějaké má a nechá si jím zalomcovat. Jsem trochu pesimista, domnívám se totiž, že i kdyby se ono svědomí světa podařilo rozhýbat, stejně se nic ne-

přihodí závažného. Vždyť se vůbec nic nestalo ani po okupaci naší vlasti, a že tehdy bylo svědomí světa pořádně probuzené. A kdo by se spolehl na nějaké svědomí soudruhů, tak je nejen idealista, ale i blázen nebezpečný svobodnému světu. Zatím lze jen smutně konstatovat, že soudruzi jdou pevně za svým cílem, umí to, ovšem především díky slabosti západních států. A vůbec — někteří dnešní státníci mi připadají jako koně s klapkami na očích, aby úmyslně neviděli, co se děje kolem a nerušilo je to v pronášení neduchaplných projevů. Co tedy podniknout, aby násilné režimy nezískávaly víc pozic? Odpověď může být docela prostá.

Co člověk dělá, když ho přepadne zločinec? Buď má dostatek odvahy a brání se, anebo mu klesne srdce do kalhot a vzdá se bez boje, nechá se znásilnit. Ale proti každému násilí, zákeřnosti, krutosti vždy existovala jediná zbraň a sice také násilí a zákeřnost. Vyhraje jen ten, kdo použije více těchto zbraní. Je to snad cynický postoj, ale taková je už skutečnost. Jedně díky tvrdosti západních státníků v posled-

ní válce bylo možno porazit fašismus na všech frontách. Bohužel dnes nikde není silných a velkých státníků, ani velkých osobností — jakoby vymřeli a nerodili se více, anebo možná jsou, ale masy jim nedovolí vystoupit na pódium světa. Masy nechtějí nic velkého, co by jim jen dokazovalo jejich malost. Někdy se mi zdá, že stvořitel věnoval lidstvu určitý kvocient inteligence, charakterností, ale díky rozmnožení lidí se na každého dostává jen maličký podíl.

2) Dnes všude řádí příšerná inflace, ovšem nejen hospodářská, tu lze překonat, ale především inflace člověka, morálky, osvědčených hodnot, inflace svědomí, citů, hrstosti, cti, nakonec i svobody. Inflace jediné není v oblasti pudů, ty řádí a vítězí i přesto, že je věk rozumu. Pudy majetnické, násilnické a pohlavní. Hlavně díky poslednímu se lidstvo neúnosně množí. Především nejchudší národy pilně pracují na svém rozmnožení. Kam to povede? Tlakem přeplněný kotel obvykle praskne. Lidstvo se nevymyká fyzickým zákonům, po přílišné hustotě následuje expanze, hledání nového prostoru a zároveň zmenšení počtu lidí masakrem. Tím narážím na vaši druhou otázku: Jak se bude vyvíjet politika ve světě a v Československu do roku 2000. Aby se u nás a vůbec na východě něco změnilo, musel by se nejdříve změnit komunismus. Pokoušeli jsme se o to v 68 a marně. A tehdy to nebyla příležitost ke změně jen pro nás, ale i pro všechny porobené národy, na konec i pro západ. Někdo neměl odvalu chopit se jí a využít s námi. Ovšem dnes už nemá cenu lkát nad promarněnou minulostí.

Změnit komunismus mohou jen dvě věci — násilí anebo vnitřní vývoj. První způsob by přivodil katastrofální válku. Obávám se, že se jí svět stejně nevyhne. Lidská chamtivost, vydírání druhých národů pomocí přírodních zdrojů, přemnoženost, hlad a rozpoutané pudy nasvědčují, že dojde ke konfliktu. Že není o co stát, vědí tentokrát i státníci.

Změnit komunismus vnitřním vývojem vyžaduje dlouhý proces, ovšem zárodky tam již pučí. Kdy uzrají a dají nějaké plody je těžko předvídat. Jedno je však jisté, kde je dnes komunismus u moci, tam někdy úplně nepadne, jediné změni formu, polidští se, a ježto ani kapitalismus nezůstane ve stejné dnešní formě, nastane pravděpodobně mezi oběma směry jakési vyrovnání, tedy "zlatá střední cesta". Nejspíš to bude sociální demokratismus s výhodami osobních svobod, jak už existuje v mnoha západních státech. Zajímavé, že sociální demo-

kracie je dnes největším nepřitelem a vážným konkurentem komunismu, a proto se jí také komunističtí vládcí nejvíce obávají a jak mohou tak ji potírají. Náznakový příklad se třeba dnes odehrává v Portugalsku. Vyspělým světem dnes zmiňují dvě nejzávažnější nemorálnosti, které dráždí a znepokojují široké masy občanů. V komunismu je to popření všech svobod, ale zato tam dokázali, až příliš stereotypně, rozdělit odměnu za práci. V kapitalismu je naopak přesopřilíš svobody, ale stále tam jsou velké majetkové přehradymy mezi třídami. Jistě je nemorální, nemůže-li občan volně a beze strachu říkat, co si myslí, anebo se volně pohybovat, ale na druhé straně je také nemorální, jestliže

JAROSLAV KOVÁŘÍČEK, (31), rozhlasový režisér, ABC FM Radio, Austrálie

1) Vycházejí z faktu, že život jedince nelze si v nějaké příhodnější variaci zopakovat, jsem přesvědčen, že nejlepším přístupem je snaha o to, aby každá jeho fáze byla pozitivní. I když náš důvod k odchodu byl politickými důvody vynucený, o jeho dočasnosti měl jsem hned od začátku představu asi jako o dočasnosti sovětských vojsk v Československu. Odchodem každý z nás mnohé ztratil a mnohé zase získal. Co ztraceno — to nutno oželeť; taková už je podstata života — den po dni ztrácí se nám do nenávratna.

Emigrace přinesla však nové situace, nové možnosti a nové zkušenosti. Emigrant měl by žít dle daných možností a svého svědomí. Naše osobní znalosti totalitního režimu zavazují nás k určité mravní odpovědnosti čelit všem formám totalitních režimů a narůstání jejich vlivů ve světě. Užijných způsobů jest nepřeborně. Já např. využívám své práce v rozhlasu k podpoře naší národní kultury a jejího humanistického zaměření. Stejně důležité jsou i ony nekonečné diskuse s levě orientovanými naivními kolegy. Užíváním přesných informací nutno neustále bořit mnohé západní iluze o "socialismu", nelze však pouze oponovat, nutno hledat a spoluvytvářet pozitivní program. Činnost emigranta neměla by být politickým zápasem ve smyslu ideologickém, ale spíše ve smyslu mravním a kulturním. Bojovat proti lhostejnosti, hlouposti, sobectví a pokrytectví kolem sebe i v sobě.

2) Světová politika se bohužel nebude vyvíjet podle mne (to by bylo snadné), do určité míry ale podle nás všech. Ta možnost tu je i když pochybuji, že bychom ji dovedli náležitě využít. Vývoj světové politiky bude formulován mnoha okolnostmi, z nichž mnohé jsou zatím ještě neúšněny.

jistých náznaků a vývoje, a ně jen svou chytrostí několik set tisíc, zatímco mnozí si vydělají svou práci jen na živobytí. Toto vyrovnávání propastných rozdílů se zachováním lidských svobod se zřejmě stane náplní vlád v mnohých státech.

Prostě se domnívám podle jistých náznaků a vývoje, a pokud nenastane válečná katastrofa, že do roku dvou tisíciletí lidstvo ve vyspělých státech půjde po oné zlaté střední cestě, že naše největší zbraň — rozum potlačí vášně, temné pudy, nenávist, někdy i třeba násilím, a nakonec zvítězí, co z nás dělá lidi. Na třetí dotaz vám mohu odpovědět jediné stroze: V roce 1975 mě nepřekvapilo nic příjemné ani neblaze. Snad je to tím, že v mé myšli starého skauta se ještě pořád skrývá heslo: Buď připraven. A to jsem, na dobré i zlé.

Rok 2000? To už bude asi po válce. Může se také stát, že tou dobou nebude už v celé Evropě nikoho, kdo by si mohl dělat problémy. Nejsem příliš velký optimista. Svět je těhotný problémy žádajícími si řešení. Budoucnost vyžadá si nové a harmoničtější rozdělení světa, absolutní spravedlnosti však dosaženo nebude nikdy. Je především na nás — doma i v exilu — jak využity budou historii poskytnuté šance. V soudobém světě narůstá politický význam násilí. U nás jsme se touto formou politického argumentu nikdy příliš nezabývali. Násilím se ovšem nejúspěšněji čelí násilí.

Taková perspektiva mne však děsí. Nezbyvá než si přát a zároveň vše dělat pro to, aby postupně vítězil zdravý rozum, tolerance a slušnost.

3) Rok 75? Nejvíce mne překvapilo, že mne překvapilo, když padla australská vláda, po tom, co bylo značně zdraženo pivo. Našinec to sice mohl tušit, překvapivé však bylo, jak se tato donedávna ospalá země počala v mnohém nebezpečně podobat našemu starému domovu. Ted' už mne ovšem nepřekvapuje, že největších překvapení musíme se tu obávat v roce 76.

GALERIE KRAUSE

TUMBELENSTRASSE 37
8330 Pfäffikon ZH

Tel. 01 - 97 30 66

pořádá pravidelně výstavy našich exilových umělců, prodává obrazy, reliéfy, plastiky, kresby, grafiku, provádí tisk a expedici různých exilových časopisů a prodává knihy všech exilových nakladatelství.

FEUILLETON

JAK TO BYLO DOOPRAVDY

Máme na mysli Mozartovu cestu do Prahy. Wolfgang Amadeus Mozart (1756-1791), jeden z největších hudebních genů všech dob, pobyl v Praze celkem třikrát. Na jeho přítomnost upomíná pamětní deska na domě u Bílého lva, na rohu Škořepky a Martinské ulice, pak smíchovský zámek Bertramka, kde muzicíroval s manželi Duškovými a konečně Stavovské divadlo. . . . Také v Brně je na domě, v němž Mozart krátce bydlel, zasazena deska se vzpomínkou na tuto vzácnou návštěvu. Avšak i v jedné obci nedaleko Brna mohou vzpomínat na nevšední příhodu, která tehdy jednadvacetiletého Mozarta přivedla do zámecké šatlavy.

V září 1787 cestoval Mozart se svojí manželkou Konstancí dostavnicem z Vídně přes Moravu do Prahy na premiéru své opery Don Juan, kterou složil, jak se sám vyjádřil, "pro své milé, vzdělané a nezaújaté Pražany."

Německý romantický spisovatel Eduard Mörike (1804-1875) líčí ve své novele "Mozartova cesta do Prahy" (vyšla poprvé v roce 1855), jak se Mozart o polední zastávce vloudil do cizí zámecké zahrady a utrh si v její oranžerii krásně do zlatova dozrálý pomeranč. Měl ale smůlu, protože byl při činu dopaden panským zahradníkem, násilně zadržen a vsazen bez okolků do šatlavy.

Mörike píše: "To už se octli

na moravské rovině a poštovní dostavník se blížil k obci na vršku a k malému zámku moderního vzezření, k sídli hraběte ze Schinzbergů. Zastavili a vystoupili před hostincem na konci vesnice, odkud vedla topolová alej k nedaleké zámecké zahradě." Jméno vesnice ani zámku spisovatel neuvádí, jako si vůbec v celé novele, literárními kritiky pokládávané za jeho nejzdařilejší práce, s osobními i místopisnými daty hlavu mnoho nelámá, natož, aby si jejich pravost ověřoval. A hudební spisovatel Otto John, autor základní monografie o Mozartovi, vytýká zase Mörikemu, jinak nadšenému obdivovateli Mozartova genia, že v novele zbytečně zdůraznil "chlapec-kou lehkomyšlnost velkého člověka," byť se tak stalo i v umělecké formě, a Mozartův nepředložený kousek motivoval uměleckou roztržitostí, již skladatel propadal při pohledu na každou, tedy i plně pozemskou krásu.

Pro zodpovězení otázky, ve které moravské vesničce byl Mozart přistižen při pomerančovém pychu, najdeme v novele jeden jediný záchytný bod, a to je, že se tak stalo v sídle hraběte ze Schinzbergů.

Ve starých urbálních a genealogických pramenech není šlechtický rod tohoto jména na Moravě znám a tudíž je patrné, že vůbec neexistoval.

V době vlády osvíceného císaře Josefa II. (1780-90) se

v okolí Brna vyskytoval pouze jakýsi hrabě Prosper ze Sitzendorfu, sezením na Veveří a Říčanech u Brna (Eichhorn und Rzeschan).

Říčanští občané urputně tvrdí, že v jejich obci nikdy žádný zámek nebyl, není a nebude, ale dodávají ledabyle, že jejich obec tehdy a tehdy patřila pod panství pánů ze Sitzendorfu. Ergo, jde tedy nepochybně o zámeckého pána tohoto jména a původu, v jehož hraběcí zahradě byl vetřelec Mozart přistižen. Mörike, jak již poznamenáno, si mnoho nedělal z přesných místopisných poměrů, buď jméno špatně slyšel, anebo je zapomněl a překroutil.

Místem kriminální příhody mohl být tedy jenom a pouze hrad Veveří, řečený Eichhorn. Ve spodní vstupní části hradu — který nedůsledný Mörike ve své novele také "přehlédl" — se však zvedá pozdější přístavba v italském renezančním stylu a prostranství pod ní se dosud zve "v oranžerii".

A to je právě onen Mörikého "malý zámek moderního vzezření," defacto pouhá oranžerie, v níž byl Mozart dopaden při strašném činu a postřkem dopraven do zámecké šatlavy. Mohutná stavba hradu Veveří se zřejmě Mörikemu rozplynula před očima ve vzdušné zámky.

A jak celá ta příhoda dopadla?

Trestní pravomoc patřila tehdy ještě vrchnosti a obzvláště zle se vedlo dopadeným pytlákům, zlodějům a vůbec škůdcům vrchnostenského majetku. Oněch devět krásných pomerančů vypiplaných s obtížemi v zámecké oranžerii představovalo ještě ke všemu svatební dar, chystaný pro neteř pana hraběte. Však vzácný pan hrabě také úměrně ke vzácnosti plodů soutil. "Zase nějaký lump, který ukradne všechno, co mu do cesty přijde!" bouřil a kázal zavolat drába, pověřeného správou hradní šatlavy.

Situaci zachránila paní hraběnka. Objevila se jako vičrce v komnatě svého hraběcího manžela a v ruce držela kus popsaného papíru. Mozartovi se nepodařilo ustrašeného zahradníka umlčet nějakým tím zlatým dukátem, dovolil mu však alespoň to, že mohl v rychlosti napsat paní hraběnce pár vysvětlujících řádků.

Dopis zněl: "Milostivá paní! Já nešťastník oc tām se tady ve Vašem ráji — v situaci Adama z ráje, když pozřel jablko ze zakázaného stromu. Malér je hotov a vinu nemožu svést ani na Evu, na svou manželku, která se zatím z cestovních štrapáci spánkem zotavuje dole ve zdejších hostinci. Poručte, abych se vám mohl osobně vyznat ze svého nezbedného kousku! S opravdovým studem váš po-

Splněno...?

Podle zprávy čs. Federálního statistického úřadu byly úspěšně splněny základní úkoly posledního roku 5. pětiletky (1971-5). Národní důchod se podle odhadu zvýšil ve srovnání s rokem 1974 o 6%. Celkové peněžní příjmy obyvatelstva sa proti roku 1974 zvýšily o 3,7%, průměrná mzda o 3,3% a maloobchodní obrát o 3,4%.

Celková průmyslová výroba vzrostla v roce 1975 ve srovnání s rokem 1974 o 7% než předpokládal státní plán, přičemž průmyslová výroba na Slovensku stoupla o 10,1%, zatímco v českých zemích pouze o 6,0%!

Výsledky zemědělské a rostlinné výroby byly nepříznivě ovlivněny povětrnostními podmínkami. V důsledku toho klesly hektarové výnosy některých plodin pod úroveň předpokládanou plánem. Hrubá zemědělská produkce byla splněna jen na 94,56%.

Lesní hospodářství: v uplynulém roce bylo vytěženo celkem 16.250 tisíc plometrů dřeva, t. j. o 1,8% proti plánu více.

Stavebnictví: V ČSR bylo stavebními podniky odevzdáno 56.306 bytů a v SSR 33.927 bytů (v Praze bylo dokončeno více než 12.000 byt. jednotek). Plánované úkoly v celém stavebním sektoru byly překročeny o 8,1%.

Doprava: Veřejnou nákladní dopravou bylo v roce 1975 přepraveno o 4,6% zboží více než bylo stanoveno plánem. Letecká doprava přepravila 1925 tisíc osob, z toho na vnitrostátních linkách 1157 tisíc osob. Na lince pražského metra bylo přepraveno v roce 1975 64 mil. osob. U ČSD trvá i nadále tendence poklesu počtu přepravených osob.

Spoje: počet telef. stanic vzrostl v roce 1975 o 125 tisíc, takže je nyní v provozu 2606 tisíc účast. stanic. Možnost příjmu II. televizního vysílání mělo ke konci min. roku v Československu 53,0% obyvatel.

Investiční výstavba: v národním hospodářství byly v roce 1975 provedeny investiční práce a dodávky za 127,4 mld. Kčs, což je o 7,4% více než v roce 1974.

Vnější ekonomické vztahy: v souladu se směrnicí byl růst obrátu zahraničního obchodu rychlejší než národního důchodu. Tempo růstu dovozu předstihlo růst vývozu.

Životní úroveň: počet pracujících činil 7102 tis. osob, z toho bylo 47,9% žen. Zaměstnanost se zvýšila asi o 75.000 osob. Peněžní výdaje obyvatelstva dosáhly 281,5 mld. Kčs, přírůstky vkladů a hotovostí obyvatel činily v roce 1975 10,5 mld. Kčs.

Školství: na gymnázia a střed. odb. školy bylo přijato v roce 1975/76 85.944 studentů, na vysokých školách studuje v denním studiu 119.264 studentů, t. j. o 5711 více než v předchozím školním roce.

V Československu se narodilo celkem 288 tis. dětí, zemřelo 170 tis. obyvatelů. Kojeňská úmrtnost se snížila na 20,1 na tisíc živě narozených dětí, průměr délky života se prodloužil na 70,5 roků. V roce 1975 bylo uzavřeno 141 tisíc manželství, počet rozvodů dosáhl 32 tis., t. j. asi 24%.

Ke konci roku 1975 mělo Československo 14 856 tisíc obyvatel, v českých zemích 10 093 tisíc a na Slovensku 4 763 tisíc obyvatelů.

Z čs. pramenů — MÍŽ

3 Nations Wine and Dinner House

V KALIFORNII

Stará tradice dobrého jídla a pití, české hudby a zábavy pokračuje již třetí rok za vedení populárního, bývalého hospodského z "České hospůdky" v San Franciscu. — Každou neděli a sobotu je u něho dostaveníčko krajanů. — 50 mil severně od San Franciska "highway 101" v historickém údolí Jacka Londona. V Glen Ellen, 3 míle za Agua-Caliente, kam se chodíte koupat. Jídelna pro 100 osob, česká muzika, bar, vinárna, kulečník, vše pro vaše pohodlí a zábavu. Na jídelničku vídeňský řízek, escargos — canneloni — seafood — steaks — prime rib, knedlíky, aj. Víno, pivo, česká muzika a harmonikář na čepu. Přijímáme záznamy na party do 50 osob.

13756 ARNOLD DR. GLEN ELLEN
LUNCH 11-2 — DINNER 5-9 PM
SATURDAY & SUNDAY 11 AM — 9 PM
FOR RESERVATION CALL 996-9979

Never on Monday

Srdečně Vás zve JIŘÍ SIEBERT
Na zdar!

Z KALENDÁŘE KRAJANSKÝCH AKCÍ A PROGRAMŮ:

- **Sobota 21. února od 20 hod.** Švýcarsko-Curych, Kongresshaus, Claridenstr. 3 — 5. reprezentační ples Sokola Curych. Vstupné SFr. 20, — Informace: br. V. F. Svoboda, telef. 637204 mezi 18 a 20 hod. večer.
- **16.-21. února lyžařský výcvikový tábor** Sokola Wintherthur pro mládež ve věku od 7 — 18 let v Unteribergu. Inf.: Sokol, Postfach, CH-8401 Wintherthur.
- **1. až 14. března, Itálie-Casies** — Setkání přátel, kteří se dosud neznají. Rekreační pobyt v krásném domě a hezké krajině. Inf.: Velchrad, S. Martin in Gsies, I-39030. (Z programu katolické duchovní služby).
- **Sobota 28. února 1976 o 20 hod.** Švýcarsko — Bern. IV. slovenský reprezentační ples v hotelu Bellevue v Bernu. Rezervace: Slovensko-švajciarsky kultúrny klub, Postfach 260, CH-3000 Bern 25.
- **Možnost rekreace v Německu u švýcarských hranic**, ve Schwarzwald. Budova církevní organizace Opus bonum, místo pro 15-20 osob s možností vaření, les, zdravé podnebí, vhodné pro revma a nemoci krevního oběhu.

Přihlášky: P. A. Bernáček, farář, D-7712 Blumberg-Fützen, tel. 07702/21566

nížený služebník W. A. Mozart na cestě do Prahy." "Prokr'stapána!" volala zděšená hraběnka. "Víte, koho jste to přivlekli do vězení? Pana Mozarta z Vídně! Toto slavného komponistu! Ihned ho zdvořile pozvěte nahoru," komandovala, "omluve se mu a hned také jed'te do hostin-

ce pro jeho paní manželku! — Že si utrhl pomeranč? Krásnější svatební dar pro Eugénii, milejší překvapení a větší poctu nám ani nemohl dnešní den uštedřit. . . ." Od narození Wolfganga Amadea Mozarta uplynulo 27. ledna 1976 právě 220 let.

Jan Ryba